

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 14.Gf.40.083/2024/6.

A felperes:

felperes1 Korlátolt Felelősségű Társaság
cím1

A felperes képviselője:

Dr. Kincses István Ügyvédi iroda (ügyintéző: dr. Kincses István ügyvéd)
cím2

Az alperes:

alperes1 Zártkörűen Működő Részvénytársaság
cím3

Az alperes képviselője:

Dr. Mikle Sándor kamarai jogtanácsos
cím3

A per tárgya: megállapítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 23.G.42.235/2022/32-II.

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 1.000.000 (egymillió) forint jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, valamint az államnak 60 napon belül az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlája javára 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperessel kötött kölcsönszerződésének alperesi felmondása érvénytelen. Előadása szerint a kölcsönrel érintett projekt megvalósítási helyszínének megváltozását szabályszerűen bejelentette az alperes teljesítési segédjének, míg a késedelme a COVID következménye, ami automatikusan meghosszabbította a szerződési határidőket; a járvány vis maior helyzetet jelentett. Mindezekre figyelemmel az alperes jogszerűtlenül mondta fel a 2019. október 30-án létrejött kölcsönszerződést a szabálytalansági eljárás lefolytatását követően azon okból, hogy a beruházás nem a szerződésben megjelölt helyszínen és nem határidőn belül valósult meg. A szabálytalansági eljárás több szempontból nem felelt meg a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletben foglaltaknak; a döntés az előírt 45 napos határidőt meghaladva – több mint egy év elteltével – született, azt nem testület hozta, hanem két személy és az irányító hatóság Pénzügyminisztériumnak kellett volna másodfokon eljárnia. A vis maior körében hivatkozott arra, hogy a bíróságnak az uniós jog elsődlegessége alapján alkalmaznia kell az EUB C-12/92. sz. Edmond Hugén és társai elleni büntetőeljárásban kimunkált vis maior jogértelmezést, melynek a pályázati jogban való helyes értelmezése érdekében kérte az eljárás felfüggesztését és az EUB előtt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. További érvelése szerint az alperes nem térhet át a perben új felmondási okra, mert a felmondás alapjául csak olyan ok szolgálhat, amelyet a szabálytalansági eljárásban megállapítottak.

II.

[2] Az alperes kérte a kereset elutasítását. Vitatta a megállapítási kereset feltételeinek fennállását és állította, hogy a szabálytalansági eljárás megállapításaira alapított felmondása jogszerű. A felperes valóban bejelentette a cím megváltozását, azonban a felek nem egyeztek meg kölcsönösen a szerződésmódosításban. A projekt megvalósítása nem vitásan nem történt meg a szerződés szerinti – illetőleg az Innovációs és Technológiai Minisztérium 2020. március 30-i tájékoztatójában írt 3 hónappal meghosszabbított – határidőben és a felperes a megvalósítás határidejéhez kapcsolódóan nem terjesztett elő szerződésmódosítási kérelmet.

Álláspontja szerint nincs olyan jogkérdés a perben, ami indokolná az EUB megkeresését. Állította, hogy jogosult volt a felmondásra a szerződés 8.2. és 16.2.1. pontja alapján is, mivel a felperesnek a törlesztést – a fizetési moratóriumra vonatkozó szabályokra is figyelemmel – 2023. január 15-ig meg kellett volna kezdeni, melynek nem tett és azóta sem tesz eleget. Kifejtette e körben, hogy a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:140. § (2) bekezdése és a bírói gyakorlat alapján megengedett a más felmondási okra való áttérés.

III.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 3.657.175 forint perköltséget, valamint az államnak 60 napon belül 1.479.000 forint eljárási illetéket.

III.1

[4] Határozatának indokolásában a fellebbezés szempontjából releváns tényként állapította meg, hogy az alperes mint kölcsönnyújtó – képviselőjében a cégl Zrt. mint közvetítő – és a felperes mint kölcsönfelvevő 2019. október 30-án a „GINOP-8.3.5.-18 azonosító jelű Mikro-, kis- és középvállalkozások technológiai korszerűsítése célú” hitelprogram keretében kölcsönszerződést kötöttek, a kölcsön összege 145.717.506 forint volt. A kölcsönszerződés célja az 1. számú mellékletében meghatározott – műanyag csomagoló eszközök gyártásához szükséges – berendezések beszerzése volt.

[5] A szerződésben a felperes vállalta, hogy a beruházást legkésőbb a szerződés megkötésének napjától számított legfeljebb 9 hónapon belül – amely határidő egyszeri alkalommal indokolt esetben 3 hónappal meghosszabbítható – fizikailag megvalósítja és pénzügyileg is lezárja. A megállapodás szerint a beruházás megvalósításának helye az cím4 hrsz.-ú ingatlan. A kölcsön törlesztése első alkalommal 2020. november 15. napján, ezt követően minden hónap tizenötödik napján esedékes (8.2. pont).

[6] A szerződés 16.1. pontja értelmében ha a Ptk. 6:387. §-ában, illetve a 16.2. pontban szereplő, vagy a szerződésben kifejezetten ilyennek minősített esemény vagy körülmény bármelyike bekövetkezik, az felmondási eseménynek minősül és a bank – az egyébként nyitva álló jogorvoslati lehetőségeken túl – az adósnak küldött írásbeli értesítéssel a következő intézkedések bármelyikére jogosult: (2) azonnali hatállyal felmondhatja a szerződést, amelynek következtében az adósnak a szerződés alapján fennálló valamennyi tartozása azonnal esedékessé válik. A 16.2. pont (1) bekezdése értelmében felmondási eseményt jelent, ha az adós esedékességkor elmulaszt megfizetni a banknak valamely jelen szerződés alapján fizetendő összeget.

[7] A „Szabálytalanság” címet viselő 24. pont 24.3. alpontja értelmében a szabálytalansági eljárást a bank folytatja le és a 24.6. (b) pont értelmében szabálytalanság megállapítása esetén a bank elrendelheti a szerződés felmondását.

[8] A 25.1. pont rögzíti, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a szerződés megkötésekor hatályos Termékleírásban, Eljárási Rendben, továbbá a hatályos jogszabályokban, így különösen a Ptk.-ban, a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Eljárási Rendelet), valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 1208. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendeletben (De Minimis rendelet) foglaltak az irányadók.

[9] Az Innovációs és Technológiai Minisztérium 2020. március 30-án tájékoztatót adott ki a veszélyhelyzet miatt bekövetkezett hátrányos következmények enyhítése érdekében hozott fejlesztéspolitikai intézkedésekről. A tájékoztató szerint a minisztérium a támogatási szerződések véghatáridejét három hónappal automatikusan meghosszabbítja.

[10] A felperes 2020. június 26-án a közvetítőn keresztül kérte a projekt helyszínének az cím5 hrsz.-ú ingatlanra történő módosítását.

[11] A közvetítő 2020. június 30-án helyszíni ellenőrzést végzett, mely során megállapította, hogy a projekt műszaki készültsége 0%-os, az eszközök szállítás alatt vannak, ennek ellenére szerződésmódosítás nem történt. Ezt követően az alperes szabálytalansági eljárást indított. A felperes 2021. február 15-én kelt észrevételében előadta, hogy a gépeknek 2020 júliusában kellett volna megérkezniük, melyre rajta kívül álló okból nem került sor. Csatolta a gyártó, valamint a fuvarozó cég 2020. szeptember 28-án kiadott nyilatkozatát a késés okairól.

[12] A gépek első szállítmánya 2021. január 21-én, egy technológiai egység 2021. március 16-án érkezett Magyarországra. Utóbbi gépsort a Nemzeti Adó-és Vámhivatal (NAV) Dél-budapesti Adó-és Vámigazgatósága 2021. július 19-én lefoglalta a cég2 Kft. bizományos tartozásaira tekintettel. A felperes által indított végrehajtási igényper utóbb azzal zárult, hogy a bíróság 2023 decemberében kötelezte a NAV-ot a gép felperesnek való kiadására. A gyártósor azóta üzemszerűen működik.

[13] Az alperes a szabálytalansági eljárást 2021. április 13-án felfüggesztette és 2021. július 22-én rendkívüli helyszíni ellenőrzést tartott, melynek során megállapította, hogy a projekt tárgyát képező eszközök leszállítása csak részben történt meg, továbbá a megvalósítás az cím6 alatt található telephelyen történt. 2022. május 2-án értesítette a felperest a szabálytalansági döntésről; abban megállapította, hogy a projekt nem valósult meg a szerződésben vállalt határidőben, valamint, hogy a megvalósítási célhely – mint telephely – a cégnyilvántartásból 2020. június 2-ával törlésre került, azaz már nem köthető a felpereshez, a szerződés szerinti megvalósítás ezen okból sem állhat fenn.

[14] A felperes által előterjesztett jogorvoslati kérelmet követően a Miniszterelnökség 2022. augusztus 4-én helybenhagyta a szabálytalansági döntést, valamint az abban meghatározott jogkövetkezményt. Az alperes 2023. január 25-én közjegyzői okiratba foglaltan a szabálytalansági eljárásban megállapított szerződésszegések alapján felmondta a szerződést a 24.6. pontjának b) alpontjára hivatkozással.

[15] A felperes nem kezdte meg a kölcsönszerződésből eredő tartozása megfizetését; az alperes 2023. szeptember 13-án kelt egyenlegközlője szerint a tartozása 145.717.506 forint lejárt tőke, 7.303.042 forint kamattartozás és 20.476.556 forint tőkésített késedelemi kamat.

III.2.

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában az Eljárási Rendelet 36. §-ának, 86. § (1) bekezdésének, a 87. § (1) bekezdés g) pontjának, a 152. § (1) bekezdésének, a 156. § (2) és (2a) bekezdésének, a 156. § (8) és (10) bekezdésének, a 164. § (3) bekezdés b) pontjának, valamint a 98/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 8. §-ának ismertetését követően rögzítette, hogy a kereset – a tartalom szerinti elbírálás elvére (Pp. 110. § (3) bekezdés) tekintettel – nem az alperesi felmondás „érvénytelenségének”, hanem jogellenességének a megállapítására irányult, melynek körében utalt a Kúria Gfv.30.385/2021/6. számú ítélete indokolásának [30-33] bekezdéseire. Kiemelte, hogy a Kúria hasonló tárgyú felülvizsgálati eljárásban hozott határozatában (Kúria Gfv.VI.30.426/2021/7.) is rámutatott: a felmondás a szerződésszegés jogintézményéhez (azaz a szerződés teljesítésének létszakához) kapcsolódik, alapvető joghatása, hogy az érintett felek közötti jogviszony megszüntetését eredményezi [régi Ptk. 321. § (1) bekezdés]. E joghatás kiváltásához a felmondás jogszerűsége szükséges, amit az adott szerződés érvényes rendelkezései és az irányadó jogszabályok alapján kell megítélni. Ez a megítélés fejezhető ki annak megállapításával, hogy a felmondás jogszerű vagy jogellenes. Perjogi értelemben tehát a felmondás (helyesen) jogellenessége iránti kereseti kérelem (petitum) szükségszerűen magában foglalja a felmondással megszüntetni szándékozott jogviszony fennálltának megállapítása iránti kereseti kérelmet is, amelynek előterjesztése a Pp. 172. § (3) bekezdése értelmében nem kizárt.

[17] Kifejtette, hogy az alperes ellenkérelem-változtatása megfelelt a Pp. 7. (1) bekezdés 4. a) pontjának. Tévesen állította a felperes, hogy az alperesi jogi képviselő meghatalmazása nem terjed ki az ellenkérelem-változtatásra, hiszen a meghatalmazás ilyen korlátot nem tartalmaz. Jogszabályi előírás hiányában nem akadályozza az ellenkérelem-változtatásnak az sem, hogy az új felmondási okra történő hivatkozás az eredeti felmondáshoz hasonlóan nem jelenik meg közokirati formában, mellyel összefüggésben utalt a GK 16. számú állásfoglalásra és a Kúria 1/2014. számú Polgári jogegységi határozatra is.

[18] A 2021. július 22-i ellenőrzési jegyzőkönyv alapján megállapította, hogy az eszközöket a felperes a kölcsönszerződésben vállalt határidőre nem szerezte be, ami – az

alperesi hivatkozásnak megfelelően – önmagában indokolta a szabálytalanság megállapítását és a felmondást.

[19] A felperes valóban kérte a megvalósítás helyszínének a megváltoztatását, azonban ebben a körben az alperes elfogadó nyilatkozatának hiányában nem jött létre szerződésmódosítás.

[20] Alaptalan a felperes azon hivatkozása, hogy a világjárvány és az adóhatóság foglalása – mint rajta kívül álló okok – vis maior helyzetet eredményeztek, melyek a projekt befejezésének határidejét meghosszabbították, ezért a veszélyhelyzet 2022. december 31-i fennálltaig nem esett késedelembe és a felmondás időelőtti; tévesen állította azt is, hogy a vis maior helyzetet jelezte az alperes felé, szerződésmódosítási igénye azonban elbírálatlan maradt. A felperes 2020 júniusában előterjesztett módosítási igénye ugyanis kizárólag a megvalósítási helyszínre irányult; sem a szerződés által biztosított 9 hónap alatt, sem az Innovációs és Technológiai Minisztérium Tájékoztatójában, valamint a 98/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 8. §-a szerinti további három hónap alatt nem jelezte a megvalósítás rajta kívül álló akadályát az alperes felé, a teljesítési határidő meghosszabbítását nem kérte. A 2021. február 15-én kelt észrevételét a szabálytalansági eljárásban jóval az előírt megvalósítási határidő elteltét követően nyújtotta be. Az Eljárási Rendelet 87. § (1) bekezdésének g) pontja értelmében felperesi bejelentés – azaz szerződésmódosítási kérelem hiányában – nem volt kötelessége az alperesnek a hivatkozott körülmények (járvány, NAV foglalás) figyelembevétele.

[21] A 2022. évi CVII. törvény, a 637/2020. (XII. 22.) Korm. rendelet, valamint ez utóbbi jogszabálynak az 536/2020. (IX. 15.) és a 216/2022. (VI. 17.) Korm. rendeletekben foglalt módosításai alapján a 2022. december 31-ig fennállt felmondási moratórium kizárólag a szerződés alapján fennálló tőke-, kamat-, illetve díjfizetési (azaz törlesztési) kötelezettség elmulasztása esetére tiltották meg a felmondást. A felperes nem támasztotta alá, hogy ezek vagy egyéb jogszabályi rendelkezések mennyiben zárták ki a projekt megvalósulásának elmaradására alapított felmondást.

[22] Az elsőfokú bíróság a felperes által előterjesztett, az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet a 31-II. számú végzésével azért utasította el, mert a felperesi indítvány az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikkében foglaltak ellenére nem jelölt meg olyan uniós jogi normát, melynek értelmezésére vagy érvényességének megállapítására az eljárás irányulhat.

[23] Figyelemmel arra, hogy a felperes a szerződésben és a Termékleírásban vállalt, majd a 2020. október 30-ig meghosszabbított határidőben, illetőleg azt követően egészen 2023 decemberéig (az utolsó eszköz üzembe helyezése) nem valósította meg a beruházást, jogszerű volt a felperes 2022. május 2-án kelt, az Eljárási Rendelet 156. § (8) bekezdése és 36. §-a alapján meghozott szabálytalansági döntése, valamint annak jogkövetkezményeként az

Eljárási Rendelet 164. § (3) bekezdés b) pontja és a szerződés 24.6. (b) pontja alapján a felmondása, mely a kereset elutasításához vezet.

[24] Eredménytelenül kifogásolta a felperes eljárási szempontból is a szabálytalansági eljárást; egyrészt a kifogások – az irányító hatóságként eljárásra jogosult szervezet és testületi döntés követelménye tekintetében – nem megalapozottak, másrészt a szabálytalansági döntés meghozatalára előírt határidő elmulasztásának a felmondás jogszerűsége szempontjában nincs relevanciája; a bíróság a perben nem a szabálytalansági eljárást, hanem az abban megállapított tényeket és azok szerződés szerinti jogkövetkezményét vizsgálja.

[25] A felek között nem volt vitás a perben, hogy a kölcsön törlesztésére vonatkozóan 2022. december 31-éig fizetési moratórium állt fenn a vészhelyzeti jogalkotás alapján, továbbá az sem, hogy a felperes a mai napig nem kezdte meg a részére folyósított kölcsön törlesztését. A felek a kölcsönszerződésben a Ptk. 6:1. § (3) bekezdés alapján eltérően állapodtak meg a Ptk. 6:387. § (1) bekezdés g) pontja szerinti a fizetési kötelezettség elmulasztását követő felmondás előtti kötelező felszólításhoz képest. Az alperes a Ptk. 6:140. § (2) bekezdése alapján a kölcsön visszafizetési kötelezettség elmulasztásából eredő felmondási okra áttérhetett. Mindezek alapján a felmondás a Szerződés 8.2. pontja, 16.1. (2) bekezdése és 16.2. (1) bekezdése alapján is jogszerű volt, így a kereset ennek okán sem alapos.

IV.

[26] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte annak megváltoztatását és a keresetének megfelelő döntés meghozatalát.

[27] Érvelése szerint a jogvita alapja a szabálytalansági határozat, amely azt állapította meg, hogy a beruházás nem a szerződésben megjelölt helyszínen és nem határidőn belül valósult meg. Kiemelte, hogy a helyszín megváltozását az arra rendszeresített nyomtatványon szabályszerűen bejelentette az alperes teljesítési segédjének, ami nem is volt vitás; a késedelem a COVID következménye, amit a gyártó igazolásával szintén bejelentett; ez vis maior helyzet, erre tekintettel kimentette a felelősségét, így a felmondás jogellenes.

[28] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság érvénytelenség helyett jogellenesség megállapítására irányuló kereseti kérelemként értelmezte a keresetet, holott a tárgyaláson kiegészített keresetében tételesen elhatárolta annak érvénytelenségi és jogellenességi tartalmát. A felmondás alapját a szabálytalansági határozat képezte, más okot nem jelölt meg az alperes. A szabálytalansági határozat érvényessége ezért kihat a felmondás érvényességére is.

[29] Fenntartotta és részletesen levezette, hogy a szabálytalansági eljárás és az annak alapján kiadott szabálytalansági határozat formai érvénytelenségben szenved. Az elsőfokú bíróság ezeket nem vette figyelembe, amellyel megsértette a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét.

[30] Kiemelte, hogy a keresetében a megvalósítás helyszínével, illetőleg a teljesítési határidővel kapcsolatos szerződésmódosítás iránti kérelemmel összefüggésben állította az alperes jogellenes eljárását. Az elsőfokú bíróság ezekre vonatkozó álláspontjából az következik, hogy az alperest nem terhelte együttműködési kötelezettség a szerződés teljesítése során. Ezzel szemben az alperes az eljárásával megsértette a Ptk. 6:62. §-át és a 6:126. §-át, valamint az Eljárási Rendelet 86. § (2)-(3) bekezdését, amely jogszabályok nem vitásan a jogviszony részét képezik és az együttműködési kötelezettséget írják elő. Az alperes hallgatással nem dönthetett, mivel az Eljárási Rendelet alapján kötelezettsége volt harminc napon belül akár az elfogadásról, akár az elutasításról döntést hozni a szerződésmódosítás iránti kérelmek tárgyában.

[31] Az alperes egyik szerződésmódosítási kérelemről sem döntött, azonban a fentiek szerint erre határidővel volt köteles, ezért a felmondás idő előtti és ezen okból is jogellenes. A Ptk. 6:140. § (2) bekezdése alapján a jogosult jognyilatkozata érvényességéhez köteles megjelölni a felmondás okát, ha ez a jog több okból megilleti. Az adott esetben a megjelölt ok a szabálytalansági határozat, amit időben megelőzött a két szerződésmódosítás iránti kérelem. Ezek elbírálásáig nem lehet(ett) tudni, hogy történt-e szabálytalanság, ezt a kérdést a módosítási kérelmek elbírálásával kapcsolatos döntések keletkeztették volna. Következésképpen mind a szabálytalansági határozat, mind az arra hivatkozó felmondás idő előtti.

[32] A járványt jogszabály minősítette vészhelyzetnek és a 98/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 8. §-a formális szerződésmódosítás nélkül is meghosszabbította a teljesítési határidőt. A vészhelyzet a felmondás időpontjában is fennállt, ezért az alperesnek a jogszabályokból hivatalból tudnia kellett a teljesítés akadályáról a Ptk. 6:126. § (1) bekezdése alapján. A teljesítés akadályáról egyébiránt tételesen tájékoztatta is az alperest. A jogszabályi rendelkezések tehát kizárják a késedelmét, ezért azt jogellenesen állapította meg az elsőfokú ítélet. Az Eljárási Rendelet 86. § (2) bekezdése alapján az alperesnek – mivel hivatalosan tudott a járványról – kezdeményeznie kellett volna a szerződésmódosítást. Annak elmulasztásával valójában ő járt el jogellenesen.

[33] Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét azzal utasította el az elsőfokú bíróság, hogy nem jelölte meg azt a normát, amelynek értelmezésére vagy érvényességének megállapítására az eljárás irányulhat. Amennyiben ilyen mértékben értelmezhetetlennek tartotta az indítványt a törvényszék, a Pp. 237. §-a alapján anyagi pervezetést kellett volna alkalmaznia. Ebben az esetben az indítványát pontosította volna, mivel a per lényege maga a világjárvány vis maiorként történő értelmezése.

[34] Hangsúlyozta, hogy a per alapja a szabálytalansági határozat, ami két szabálytalanságot állapított meg: a megvalósítási helyszín megváltoztatását és a teljesítési határidő csúszását. A törlesztési kötelezettség nem volt része a határozatnak, ezért annak elmulasztására nem alapítható a felmondás. Ezt meghaladóan a törlesztési kötelezettség megkezdését illetően három időpontot is megjelölt az alperes, ami értelmezhetetlen, kidolgozatlan és a fizetési moratóriumot is figyelembe véve hibás, melyre tekintettel a Pp. 199. § (2) bekezdés b) pontját sérti az ellenkérelem-változtatás. Mindezeket túl ez egy új szabálytalansági ok, amely „beindítja” azokat a kötelezettségeket és jogokat, amit a perbeli szerződés és a hivatkozott jogszabályok tartalmaznak.

[35] Arra is hivatkozott, hogy az alperesi jogi képviselő meghatalmazása a szabálytalansági határozatra alapozott felmondás jogellenességének megállapítására irányuló perre terjedt ki; a kölcsönszerződés 21.1. pontja értelmében jognyilatkozatot csak írásban és a másik fél bejelentett székhelyére lehet hatályosan teljesíteni. Mindezekből következően az alperesi képviselő bíróságon tett jognyilatkozata a felmondási indok kiegészítése körében hatálytalan.

V.

[36] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult lényegében annak helyes jogi és ténybeli indokai alapján. Állította, hogy nem jött létre szerződésmódosítás a megvalósítási helyszín vonatkozásában, továbbá a felperes nem valósította meg a beruházást az előírt határidőn belül, azonban vis maior vagy egyéb olyan körülmény nem állt fent, ami mentesítette volna a szerződésben vállalt határidőben történő befejezés alól. A keresetet megfelelően bírálta el a törvényszék, amikor a felmondás jogszerűségéről foglalt állást. Nem sértette meg az indokolási kötelezettségét sem, mivel részletesen vizsgálta és megindokolta, hogy a két szabálytalansági ok miért megalapozott.

[37] A felperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott arra, hogy a szabálytalansági eljárás és az annak alapján kiadott szabálytalansági határozat formai okból érvénytelen, ezért a fellebbezésben előadott ezzel kapcsolatos tény- és jogállításai a Pp. 373. §-a alapján nem vehetők figyelembe a másodfokú eljárásban. A megjelölt formai hiányosságok nem is állnak fenn, továbbá azok egyébként sem érintik a szabálytalansági döntésre alapított felmondás jogszerűségét.

[38] Tévesen hivatkozott a felperes az együttműködési kötelezettség megsértésére, mivel előtte is ismert volt, hogy nem jött létre szerződésmódosítás sem a beruházási helyszín, sem a határidő tekintetében. Ennek okán a szerződés szerint kellett volna teljesítenie a kötelezettségeit, a saját felróható magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat.

[39] A Ptk. alapján lehetősége volt másik felmondási ok megjelölésére a peres eljárásban, ebben a körben a szerződés értesítésekkel kapcsolatos rendelkezései nem relevánsak. A jogi

képviselőjét a meghatalmazás nem korlátozta abban, hogy másik felmondási okot jelöljön meg,

VI.

[40] Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta.

VII.

[41] A fellebbezés nem alapos.

VIII.

[42] Az elsőfokú bíróság a releváns tényeket lényegében helyesen állapította meg, az ítéltábla az érdemi döntésével egyetért, annak jogi indokolását azonban csak részben osztja.

VIII.1.

[43] A felperes a fellebbezésében elsődlegesen azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a keresetét érvénytelenség helyett jogellenesség megállapítására irányuló keresetként értelmezte, holott a tárgyaláson tett kiegészítés szerint annak érvénytelenségi és jogellenességi tartalma is volt.

[44] Az elsőfokú bíróság valóban akként rögzítette a keresetet, hogy a felperes érvénytelenség megállapítását kérte, utána viszont az ítélete jogi indokolásában a tartalom szerinti elbírálás elvére és a Kúria eseti döntéseire hivatkozva abból indult ki, hogy a kereset a felmondás jogellenességének és nem az érvénytelenségének megállapítására irányult. A Kúriának az elsőfokú bíróság által megjelölt, Gfv.VI.30.426/2021/7. számú, valamint Gfv.VI.30.385/2021/6. számú precedensértékű határozatai alapján ezen megállapítása helyes.

[45] A felperes a jogorvoslati kérelmében továbbra is kifogásolta eljárási szempontból a szabálytalansági eljárást, valamint a szabálytalansági döntést. Ezzel összefüggésben az elsőfokú ítélet annyit állapított meg, hogy állításai nem megalapozottak, illetőleg nincs jelentőségük; a perben nem a szabálytalansági eljárást, hanem az abban megállapított tényeket és azok szerződés szerinti jogkövetkezményeit kellett vizsgálni.

[46] Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a szabálytalansági eljárás és a szabálytalansági határozat „érvényessége” – a fellebbezésben foglaltakkal szemben – jelen perben nem vizsgálható.

[47] Az Alkotmánybíróság 3385/2018. (XII. 14.) AB határozatának indokolásában kifejtettek értelmében a szabálytalansági eljárás a támogatási szerződés szerződő felei, illetve a támogatást nyújtó fél felettes szerve közötti eljárás arra vonatkozóan, hogy a támogatott a támogatás jogszabályi és szerződésben meghatározott feltételeinek eleget tett-e (szerződésszerűen teljesített-e). Amennyiben megállapítást nyer, hogy a támogatott a feltételeknek nem tett eleget, a másik szerződő fél (a támogató) – többek között – a szerződéstől elállhat. A támogatási szerződés sajátos szerződés, a szabálytalansági eljárás sajátos eljárási forma, abban keverednek a polgári jogi és közjogi elemek. A közpénz felhasználásának módját a lebonyolításban részt vevő szervezet egy hatósági jellegű eljárásban ellenőrzi, a szerződésszegés jogkövetkezménye azonban közjogi jellegű és polgári jogi is lehet. A szabálytalansági eljárásban a lebonyolításában résztvevő szervezet által tett megállapítással szemben egyszeri jogorvoslatnak van helye. Ez viszont nem jelenti azt, hogy a támogatási szerződéstől mint polgári jogi szerződéstől való elállás – jelen esetben felmondás – esetén a szerződésszegéssel kapcsolatban tett megállapítások a polgári bíróság előtt ne lennének vitathatók. {AB határozat [29]-[31] bek.}

[48] A szabálytalansági eljárásban tehát – a közjogi típusú eljárási rendelkezések figyelembevételével – egyszeri, közjogi típusú jogorvoslat igénybevételére van lehetőség, a központi koordinációs szerv döntése ellen további jogorvoslati kérelem előterjesztésének nincs helye. Lényegében ezt fejtette ki a Kúria is a Pfv.V.20.923/2019/7. számú és a Pfv.VI.20.886/2018/5. számú precedensértékű határozataiban. A fentiekből az is következik, hogy a közjogi jellegű szabálytalansági eljárás, illetve az abban hozott döntés esetleges jogszerűtlensége a polgári perben már nem vizsgálható. A per tárgyát képező felmondás a felek közötti jogviszonynak polgári jogi eleme, amelynek jogszerűségét (érvényességét) a polgári jogi szabályok szerint kell megítélni.

[49] Mindezekre tekintettel a felperesnek a szabálytalansági eljárás és döntés jogszerűtlenségével kapcsolatos kifogásait a bíróság érdemben nem vizsgálhatta. Ebből következően – a fellebbezésben hivatkozottakkal szemben – fel sem merülhet, hogy az elsőfokú bíróság ebben a körben megsértette a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét.

VIII.2.

[50] A szabálytalansági döntésben az alperes összegzésként azt állapította meg, hogy a projekt megvalósulása nem történt meg a kölcsönszerződésben vállalt határidőben. Az Eljárási Rendelet 3. § 47. pontja szerint szabálytalanság történt, amelynek következtében felmondhatja a kölcsönszerződést. A döntésben utalt arra, hogy egy projekt megvalósítása akkor tekinthető befejezettnek, ha a projekt fizikailag (műszakilag) és pénzügyileg is befejezett, valamint a kölcsön folyósítása, és valamennyi támogatott tevékenység befejezésének igazolása és alátámasztása megtörtént. Rámutatott továbbá, hogy a szerződés szerinti megvalósítási hely már nem köthető a felpereshez, és a szerződés szerinti megvalósítás „ezen okból sem állhat fenn”. (a keresetlevélhez mellékelte, 2022. május 2-án kelt alperesi szabálytalansági döntés)

[51] Az elsőfokú bíróság által megállapított, nem vitás tényállás szerint az alperes a kölcsönszerződést a 2023. január 25-én felmondta a szerződés 24.6. pontjának b) alpontjára hivatkozással. A felterjesztett iratokból megállapíthatóan a felmondást tartalmazó közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatában rögzítette, hogy szabálytalansági eljárást folytatott le, amely szabálytalanság történt megállapítással és a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetését elrendelő intézkedéssel zárult. (10. ssz.-ú felperesi beadvány melléklete)

[52] A szerződés hivatkozott 24.6. pontjának b) alpontja azt tartalmazza, hogy a szabálytalanság megállapítása esetén a bank elrendelheti a szerződés felmondását. A szabálytalansági eljárás tárgyát képező szerződésszegésekre vonatkozó szabályokat ugyanakkor a szerződés a 16. pontjában tartalmazza. Ennek értelmében felmondási eseménynek minősül az is, ha a szerződés 16.2. pontjában szereplő esemény vagy körülmény bármelyike bekövetkezik és a bank ilyen esetben – egyebek mellett – felmondással élhet. A 16.2. pont alapján felmondási esemény a szabálytalanság megállapítása (16.2.13.).

[53] A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felmondás a szabálytalansági eljárásban megállapított szerződésszegéseken alapult, a felmondás tehát ennyiben kapcsolódott csak a szabálytalansági eljáráshoz és az abban meghozott döntéshez. A perben ugyanakkor az alperes arra is hivatkozott, hogy a felperes szerződést szegett a törlesztési kötelezettsége elmulasztásával is, ami szintén megalapozza a felmondást. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 6:140. (2) bekezdése értelmében a jogosult a megjelölt felmondási okról másokra térhet át, ezért egyaránt vizsgálni kellett a szabálytalansági döntésben megjelölt (a megvalósítási telephely megváltozása; a teljesítési határidő elmulasztása) és az ellenkérelemben másodlagosan hivatkozott (a törlesztési kötelezettség elmulasztása) szerződésszegések megvalósulását a felmondás jogszerűsége körében.

VIII.3.

[54] A felperes a fellebbezésében a szerződésszegések megvalósulását elsődlegesen azon az alapon vitatta, hogy mind a megvalósítási telephely, mind a teljesítési határidő tekintetében szerződésmódosítás iránti kérelmet terjesztett elő, amelyekkel kapcsolatosan az alperes megsértette az együttműködési kötelezettségét.

[55] Az elsőfokú bíróság tényként rögzítette, hogy a felperes 2020. június 26-án szerződésmódosítási kérelmet nyújtott be a projekt helyszínének megváltoztatása iránt, míg az ítélet jogi indokolása szerint a bank elfogadó nyilatkozatának hiányában a szerződésmódosítás nem jött létre.

[56] Ezzel szemben a felperes megalapozottan érvelt a fellebbezésében azzal, hogy a projekt helyszínének megváltozása tekintetében az együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, a Ptk. 6:62. §-ában és a 6:126. §-ában foglaltaknak megfelelően járt el. Az alperes az Eljárási Rendelet 86. § (3) bekezdésében foglaltak megsértésével – a

fellebbezés helyes hivatkozása szerint – szerződést szegett, mert a támogatási szerződés módosítására irányuló bejelentést követően a 30 napos határidőn belül a szerződés módosítására vagy a módosítás elutasítására irányuló intézkedést nem tette meg. A projekt helyszínének megváltozása miatt szerződésszegés csak akkor lenne megállapítható, ha az ezzel kapcsolatos szerződésmódosítás iránti kérelmet az alperes az Eljárási Rendelet 86. § (3) bekezdés szerint elutasítja. A mulasztásban megvalósuló szerződésszegésének pedig a Ptk. 6:150. § (2) bekezdése értelmében az a jogkövetkezménye, hogy a projekt helyszínének megváltozására mint felperesi szerződésszegésre az alperes nem alapíthatta a felmondását.

VIII.4.

[57] A szabálytalansági döntés szerinti másik szerződésszegés, a teljesítési határidő elmulasztása tekintetében az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes szerződésmódosítás iránti kérelmet nem terjesztett elő figyelemmel arra is, hogy a 2021. február 15-én kelt észrevételét a szabálytalansági eljárásban jóval az előírt határidő elteltét követően nyújtotta be. A fellebbezés az elsőfokú bíróság ezen megállapítását nem vitatta, ezért erre a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre nem terjedt ki. Az ítéltábla kizárólag azt vizsgálhatta ebben a körben, hogy a járvány, illetőleg a veszélyhelyzet a felperes érvelése szerint meghosszabbította-e a teljesítési határidőt.

[58] Az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott az Eljárási rendelet 87. § (1) bekezdés g) pontjára, melynek értelmében a 86. § (1) bekezdés szerinti bejelentéseket – a kedvezményezett korábbi bejelentéseire is tekintettel – azon alapelvre is figyelemmel kell elbírálni, mely szerint vis maior esetek bekövetkezésekor az irányító hatóság egyedileg mérlegeli a negatív irányú változások hatását a projektekre és dönt a módosítási igény jóváhagyásáról.

[59] Az ítéltábla egyetért ebben a körben az elsőfokú bíróság álláspontjával, mert a fentiekből az következik, hogy vis maior helyzet esetén az alperesnek a kedvezményezett kifejezett szerződésmódosítás iránti kérelme esetén kell mérlegelnie a körülmények negatív hatását az adott projekt tekintetében. Ez a mérlegelési helyzet nyilvánvalóan azért áll fenn, mert önmagában egy járványhelyzet nem szükségszerűen van negatív hatással minden projektekre, illetve nem ugyanolyan mértékben befolyásolja a projektek megvalósulását. Az alperesnek tehát a fellebbezésben foglaltakkal szemben nem kellett hivatalból tudnia a teljesítés akadályáról, nem kellett neki kezdeményeznie a szerződés módosítását, a felperes pedig ilyen kérelmet a fentiekben kifejtettek szerint nem terjesztett elő.

[60] Mindebből az következik, hogy az alperes jogszerűen alapította a felmondását a teljesítési határidő elmulasztásával megvalósuló szerződésszegésre.

VIII.5.

[61] A felperes megalapozatlanul sérelmezte a fellebbezésében az elsőfokú bíróságnak az anyagi pervezetéssel kapcsolatos kötelezettsége megsértését az előzetes döntéshozatali eljárás

iránti indítványával kapcsolatosan. A Pp. 237. § (1) bekezdése értelmében ugyanis a bíróságot az anyagi pervezetés kötelezettsége a fél perfelvételi nyilatkozata vonatkozásában terheli. A Pp. 183. § (1) bekezdése alapján perfelvételi nyilatkozat a perfelvétel körében a felek keresetlevélben és perfelvételi iratban feltüntetett, illetve perfelvételi tárgyaláson előadott tényre és jogra vonatkozó állítása, tagadása, be- vagy elismerése, ezekből következő kérelemmel, a tények megállapításához szükséges bizonyítási indítvánnyal, a bizonyítékok és a bizonyítási indítványok értékelésére vonatkozó nyilatkozattal, valamint bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátása. A fentiek értelmében az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítvány nem minősül perfelvételi nyilatkozatnak, ezért azzal kapcsolatosan a bíróság nem is sérthette meg a közrehatási kötelezettségét.

[62] A fentieken túl a felperes a másodfokú eljárásban is adós maradt annak egyértelmű megjelölésével, hogy melyik uniós jogi norma értelmezése, illetőleg a melyik uniós intézmény, szerv vagy hivatal mely jogi aktusának érvényessége, illetőleg értelmezése merülhet fel a perbeli jogvita kapcsán, így ezen okból sem vezethetett eredményre a fellebbezés előzetes döntéshozatali eljárással kapcsolatos kifogása.

VIII.6.

[63] Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy mivel a felperes a mai napig nem tett eleget a szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének az alperes által közölt felmondás ezen okból szintén jogszerű volt. A megállapítását a fellebbezés csak annyiban vitatta, hogy ez egy olyan újabb indok, szabálytalansági ok, amely „beindítja azokat a kötelezettségeket és jogokat, amelyeket a felek szerződése, illetve (...) jogszabályi rendelkezések tartalmazznak”. Ez a felperesi érvelés azonban azért megalapozatlan, mert az elsőfokú ítélet helyes indokolása szerint a fél a Ptk. 6:140. § (2) bekezdése szerint áttérhetett másik felmondási okra.

[64] A Legfelsőbb Bíróság a GK 16. számú állásfoglalásában fejtette ki, hogy az elállás okát (jogcímét) a per alatt is meg lehet változtatni, és ha az új ok megáll, az elállás attól függetlenül érvényes, hogy az eredetileg megjelölt ok helytelen volt. A Kúria 1/2014. Polgári jogegységi határozata a Legfelsőbb Bíróság GK 16. számú állásfoglalását tartalmilag a Ptk.-ba beépítettnek tekintti, ezért a Ptk. alkalmazása körében nem tartja irányadónak. A felperes tehát megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a perbeli képviselőre jogosultsággal rendelkező jogi képviselő bíróságon tett jognyilatkozata szerződésellenes és ezért hatálytalan.

[65] Alaptalanul hivatkozott a felperes arra is, hogy a felmondási indok kiegészítésével összefüggő ellenkérelem-változtatás a Pp. 199. § (2) bekezdés b) pontját sérti azon okból, hogy az alperes a törlesztési kötelezettség megkezdését illetően három időpontot is megjelölt. Az alperes ugyanis a 2023. október 30-án kelt iratában egyértelműen előadta – mintegy pontosítva a korábbi nyilatkozatait –, hogy a felperesnek a törlesztést a 2022. december 31-ig fennállt fizetési moratóriumra is tekintettel 2023. január 15-éig meg kellett volna kezdenie a kölcsönszerződés 8.2. pontja alapján (27. sorsz.-ú irat 5. oldal). A felperes sem ennek tényét, sem azt nem vitatta, hogy a törlesztést nem kezdte meg, melyre tekintettel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felmondás a Szerződés 8.2. pontja, 16.1. (2) bekezdése és 16.2. (1) bekezdése alapján a kiegészített indok alapján is jogszerű volt.

IX.

[66] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

X.

[67] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részére a másodfokú eljárásban felmerült 1.000.000 forint jogi képviselési díjból álló perköltséget, melynek mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései alapján – a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére figyelemmel – mérsékelt összegben állapította meg. A felperes köteles továbbá megfizetni az illetékfeljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt fellebbezési illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján. Az illetéknek az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlája javára történő megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Budapest, 2024. július 2.

Dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

Dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.
Dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.
előadó bíró
bíró